

Landsbygdsutvecklingsforum nr 3 Garås

Närvarande kommunen: Karin Eriksson & Anders Björkman, Näringslivs- och samhällsplaneringsenheten samt Annika Wikholm från Nodava.

Närvarande by-representanter: Lennart Molin, Elisabeth Halvarsson, Jörgen Höglund, Eva Törnqvist, Ingrid Lenander och Inger Bengtsson.

1) **Dagordningen** för dagens möte var:

- **Presentation** – vilka finns på mötet?
- Ärendebeskrivning – dialog kring varje ärende:
  - **Matbutik i Garås**
  - **Kollektivtrafik – främst buss**
  - **Toalett vid badet**
- **Handlingsplan** utifrån dialogen – vem gör vad och när?
- Vad blir **nästa steg** i processen?
- **Landsbygdsforum ung**
- Övrigt

2) Mötet inleddes med en kort presentation av de som deltog.

Mötet inleddes med att Annika Wikholm från Nodava berättade om att kommunen (=Nodava) tar över ansvaret för förpackningsinsamlingen från 1 januari 2024. Under 2024 kommer ingen förändring att märkas för abonnenterna. Nodava kommer att hämta det som samlas in i återvinningstationen vid bystugan.

Från 2026 är dock tanken att ett nytt system ska införas med källsortering i flera kärl vid varje fastighet. Inte helt klart hur det kommer att se ut. Just nu lutar det åt två tunnor med fyra fack i varje för olika fraktioner.

Den ökade kostnaden kommer att betalas av FTI (Svenska förpackningsinsamlingen), dvs de som tillverkar förpackningar.

Vi pratade om hur källsortering görs och konstaterade att det efter alla år fortfarande finns frågetecken kring hur allt ska sorteras.

3) Utifrån utsänd ärendebeskrivning kring de prioriterade ärenden som Garsås valt ut lyftes följande synpunkter.

○ **Matbutik**

- Man saknar matbutiken som tidigare fanns. Inte bara för att handla i utan även som mötesplats. Den allmänna meningen var att det kommer att bli svårt att få lönsamhet, även om man tänker sig en obemannad butik.
- Ett alternativ skulle kunna vara en kiosk som har ett sortiment av varor som har god hållbarhet. Därför är man intresserad av att delta i ett informationsmöte om de tekniska lösningarna kring en obemannad kiosk. Kommunen arrangerar ett sådant möte.
Elisabeth Halvarsson vill få inbjudan till det mötet.

○ **Kollektivtrafik – främst buss**

- Både de frågorna och trafikfrågor behöver lyftas med regionala aktörer. Busstrafiken sköts av Dalatrafik som är en del av Region Dalarna och vägen tillhör Trafikverket.
- Mora kommun kommer att arrangera ett möte med Trafikverket och Region Dalarna dit representanter från fler byar kommer att bjudas in. Garsås kommer att representeras av Jörgen Höglund med möjlighet att med en person till. Jörgen bjuds in så snart vi fått ett datum för mötet.

○ **Toalett vid badet**

- Sedan badplatsens toaletter hamnat inom skyddsområde för vattentäkt har de tidigare torrtoaletterna stängts av. En ny lösning skulle behövas. Den enklaste lösningen är en "Bajamaja".
- Mora kommun erbjuder att under projektperioden stötta med en liten kostnad för den. Förslaget från kommunen är någon av föreningarna tar på sig ansvaret för den och att man sätter upp en lapp för "swish" så att nästa årskostnad kan betalas av det som kommer in. Den förening som tar på sig detta kontaktar kommunen i god tid innan nästa badsäsong. Kommunen har fått ett pris för hyra men byn vill även undersöka möjligheten att köpa in en.

4) **Handlingsplan** utifrån dialogen – vem gör vad och när?

Utifrån ovanstående diskussioner samt ärendebeskrivning kom man fram till en handlingsplan för de prioriterade ärendena enligt nedan:

Handlingsplan

Ärende/Vad	Vem	När - avstämning
1. Matbutik i Garsås eller åtminstone en kiosk	Mora kommun arrangerar ett informationstillfälle om digitala lösningar för obemannad butik/kiosk	Början av 2024
2. Kollektivtrafiken – främst buss	Möte med Trafikverket och Region Dalarna behövs för att skapa en dialog kring frågorna. Även flera byar har samma problematik – representanter från flera byar med på mötet. Karin och Carina kallar till mötet. Två personer från Garsås som går på mötet: Jörgen Höglund som får möjlighet att ta med någon	Under hösten 2023 – vi inväntar datum
3. Toalett vid badet	Byn undersöker kostnader för inköp och återkommer till kommunen angående erbjudande om stöd 2024	I god tid innan badsäsongen 2024

5) Vad blir **nästa steg** i processen?

- Protokoll från dagens möte sänds ut och publiceras på kommunens hemsida.
- Remiss på nuvarande Landsbygdsprogram – process pågår. En representant för föreningarna har fått remissen för det reviderade landsbygdsprogrammet. Där har kommunen tagit in de synpunkter som kom från den senaste enkäten.
- Utvärdering av projektet under december/januari
- Årshjul inkl. handlingsplan för 2024 tas fram för vidare process i Landsbygdsutvecklingsforum – december/januari

6) **Landsbygdsforum ung**

Den 25 oktober september höll Carina samt Lina Pettersson, ungdomsstrateg i kommunen ett Landsbyggsforum ung i Garsås för ungdomar. Det kom 3 ungdomar till mötet.

De hade workshop tillsammans i grupp och de arbetade utifrån tre frågeställningar som ni känner igen från Landsbygdsprogrammet:

- Vad är **bra** med att bo i Garsås?
- Tror du att du kommer att **bo kvar** eller **flytta från Garsås. Varför?**
- Vad skulle få fler unga att **bo kvar, flytta hem till eller flytta till Garsås?**

Resultatet blev enligt nedan:

Vad är **bra** med att bo på i Garås?

Många bussar

Alla känner alla – trygghet

Fina skogar o åkrar

Roliga aktiviteter

Bra badplats (kan bli bättre)

Många aktiviteter som anordnas såsom (deltagare från 2-92 år) – Tacofest, midsommarfest, grillfest, tipspromenad, halloween...

...men...

...ungdomarna blir inte tillfrågade vad de vill ha för aktiviteter och får inte vara med och planera.

Tror du att du kommer att **bo kvar** eller **flytta från Garås? Varför?**

Bo kvar:

Beror på hur det blir i Garsås

Utbildning någon annanstans

Det är fint och lugnande miljö

Flytta:

Satsa på fotboll utomlands

Flyttar kanske tillbaka efter studier

Vad skulle få fler unga att **bo kvar, flytta hem till eller flytta till**Garås?

Rusta upp fotbollsplanen/målen och se till att den sköts om

En pizzeria

En butik/kiosk

Fixa till badet med brygga och lånebadsaker

Rusta upp vandarhemmet

Bättre busstider så det passar för fritid och skola samt helger

Mer barn

Bättre fartkameror

Lägenheter/små hus

Fixa hockey- och basketplanen

- På den sista bilden kan ni se att flera är markerade med **fetstilt** och det är de frågor som ungdomarna tycker ska prioriteras. De satt vid två bord och därför blev det fler än tre prioriterade punkter.
- Det vi därmed kan konstatera är att även hos ungdomarna kom det upp ungefär samma punkter som de vuxna tagit fram i sina forummöten under året. Så här finns en samstämmighet.
- Flera idéer kom upp för fotbollsmålen mm. Under projektiden finns en liten summa för åtgärder i varje by från kommunen. Här ligger initiativet hos föreningarna i byn.

7) Övrigt

- **Ödehusinventering** diskuterades. Det här har genomförts i ett flertal kommuner med lite olika resultat. Kort brukar det gå ut på att hus där ingen finns skriven på identifieras. Ägarna till husen kontaktas med förfrågan om intresse att hyra ut eller sälja. Syftet är att få loss fler bostäder i byn – ett behov som finns även i Garsås (se t ex ungdomarnas förbättringspunkter).

Mora kommun skulle kunna tänka sig genomföra en sådan inventering i de byar där man är intresserad av att delta. Tanken är i så fall att framtagande av adresser samt utskicket sköts av kommunen men att byarnas föreningar är med som avsändare. Intresset i Garsås diskuterades.

Mötet var enigt om att de hus i Garsås som inte bebos används som fritidshus. Man tror därför inte på någon ytterligare inventering med utskick.

- Trygghetspunkt i byn som kan aktiveras i händelse av krissituation, har diskuterat vid tidigare möten. Karin och Carina tar med fråga till kommunens nya säkerhetssamordnare och återkommer.

- Önskemål att man även i Garsås, liksom i både Leksand åt ena hållet, och i Skejsnäs åt andra hållet, kan få ett LIS-område. Ett LIS-område pekar ut strandnära lägen som kan bebyggas trots rådande strandskydd. Frågan tas med till miljö- och byggförvaltningen till nästa tillfälle som LIS-planen ska uppdateras.

Tack för ert engagemang!

Karin Eriksson & Carina Sisell

Projektet "*Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd*" finansieras genom:

